

RAADSVOORSTEL (TEN BEHOEVE VAN GRIFFIE)

Registratienummer: DSO/2005.1582

Risnummer RIS 127847

Onderwerp	Leisurenota Den Haag 2005-2010 en Inspraakrapport
Datum college-besluit	17 mei 2005
Portefeuillehouder	mr P.T. van Woensel
Dienst	DSO
Samenvatting	<p>Bij Den Haag, 'Wereldstad aan Zee' hoort een aantrekkelijk leisurepakket. Leisure is een kansrijke groeisector en levert veel arbeidsplaatsen op, met name ook voor de onderste helft van de arbeidsmarkt – meer dan ander sectoren, met name vanwege de toeleverende diensten. Daarnaast vormt het een belangrijk visitekaartje voor de stad. De laatste jaren heeft Den Haag op het gebied van leisure een positieve transformatie doorgemaakt: zo is het horeca- en uitgaansaanbod de laatste jaren verbeterd en ook zijn er eigentijdse musea bijgekomen. De komende tien jaar worden verschillende grootschalige projecten met een belangrijke leisurecomponent ontwikkeld.</p> <p>Leisure is als volgt gedefinieerd: alle (concentraties van) publieksverzorgende, commerciële vrijetijdsvoorzieningen met een (boven-)stedelijke verzorgingsfunctie. In de leisurenota worden de uitgangspunten ten aanzien van de leisurestructuur aangegeven alsmede de gewenste ontwikkelingsrichting van het aanbod. Ondanks het gegeven dat er al verschillende vigerende sectorale- en gebiedsgerichte nota's zijn op het vlak van vrije tijd, zijn er verschillende (inhoudelijke) redenen voor een leisurenota, te weten: 1. het biedt een strategisch kader op het vlak van stedelijke ontwikkeling, 2. voor een deel van de leisurevoorzieningen is op dit moment nog geen beleidskader aanwezig, 3. hiermee kunnen de kansen die de grootschalige ontwikkelingskansen bieden beter benut worden, creëren van een hogere toegevoegde waarde, 4. de leisuresector wordt gekenmerkt door een hoge dynamiek en de verschillende sectoren raken meer met elkaar verweven.</p> <p>Aan de leisurenota zijn de volgende hoofddoelstellingen gekoppeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het aantrekken van meer bezoekers, verhoging van het herhalingsbezoek ▪ Verlenging van de verblijfsduur ▪ Verhoging van de bestedingen ▪ Betere seizoensspreiding (aantrekkelijkheid in de niet-zomermaanden) ▪ Vergroten van het aantal combinatiebezoeken ▪ Aldus (1 t/m 5): vergroten van de werkgelegenheid, verbeteren koopkracht <p>Voorkeurslocaties voor nieuwvestiging zijn de binnenstad en Scheveningen (de twee visitekaartjes van Den Haag), gevolgd door Kijkduin voor speciality initiatieven en eventueel op de langere termijn de A12-zone. Hierbij is de locatievoorkeur van de exploitant uiteraard leidend. Het profileren van Den Haag als dé internationale congresstad van Nederland heeft topprioriteit. In 2005 zal een haalbaarheidsonderzoek gedaan worden naar de mogelijkheden voor een nieuwe hoogwaardige congresaccommodatie. Tevens de ontwikkeling van een nieuwe evenementen-/topsporthal krijgt topprioriteit, ook hiernaar zal onderzoek verricht worden. Ook zal ingezet worden op de profilering van Den Haag als (inter-)nationale cultuurstad. Daarnaast wordt ingezet op de doorontwikkeling van bestaande attracties, nieuw aanbod voor Scheveningen dat de aantrekkelijkheid buiten het hoogseizoen verhoogd en een nieuwe, extra trekker voor de binnenstad – bijvoorbeeld een binnenstadsattractie.</p> <p>Veel aandacht zal uitgaan naar de invulling en afstemming van de grootschalige ontwikkelingsprojecten: conceptmatig en exploitatietechnisch denken staan hierbij centraal. Hierbij zal in nauwe samenwerking met de markt gewerkt worden en zal ingezet worden op proactief relatiebeheer en acquisitie.</p>

	<p>Tevens wordt ingezet op een toename van het combinatiebezoek tussen de verschillende leisurevoorzieningen en –locaties en zal vanuit economisch oogpunt meer inzet gepleegd worden op flankerende aspecten zoals de openbare ruimte en promotie.</p> <p>De 'Leisurenota Den Haag 2005-2010' heeft van 22 december 2004 tot en met 21 februari 2005 ter inspraak gelegen. Er zijn zes inspraakreacties ontvangen, deze zijn weergegeven en voorzien van een reactie in het Inspraakrapport Leisurenota Den Haag 2005-2010. De volgende aspecten zijn meerdere malen aan de orde gekomen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Den Haag als internationale congresstad, 2. De ontwikkeling van het hotelbeleid, 3. Bereikbaarheid en parkeren, 4. Detailhandel bij leisurevoorzieningen. <p>Hierbij geldt dat het zakelijk toerisme (punt 1 en 2) het komende jaar zelfstandige aandacht krijgen. Bereikbaarheid en parkeren blijven belangrijke aandachtspunten, op piekmomenten kan deze echter niet ten allen tijden optimaal zijn. Eigenstandige detailhandel bij leisurevoorzieningen wordt niet toegestaan, aan ondersteunende detailhandel kan – mits passend binnen het detailhandelsbeleid - ruimte geboden worden. In de nota zijn een aantal kleine wijzigingen opgenomen, dit met betrekking tot de laatste stand van zaken (haalbaarheidsstudies congresaccommodatie en evenementen-/topsporthal, transferiumfunctie) en ter tekstuele verduidelijking. Daarnaast is in de nota opgenomen dat attracties op de bestaande locatie mogen en moeten kunnen doorgroeien.</p>
Door de raad te nemen besluit	<p>De raad van de gemeente Den Haag, gezien het voorstel van burgemeester en wethouders, Besluit:</p> <p>I In te stemmen met de inhoud van de 'Leisurenota Den Haag 2005-2010', specifiek met de qua aanbod en profilering volgende prioriteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ versterking van de positie als dé internationale congresstad van Nederland ▪ ontwikkeling van een nieuwe evenementen-/topsporthal ▪ profilering als (inter-)nationale cultuurstad ▪ vernieuwing en/of uitbreiding van bestaande attracties ▪ aanbod Scheveningen in de niet-zomermaanden ▪ extra trekker voor de binnenstad ▪ bestaande aanbod, speciale aandacht voor aanbod op het vlak van kinderen, jongeren, 'nieuwe' ouderen en niet-westerse bevolkingsgroepen
Titels bijlagen	<ul style="list-style-type: none"> - Leisurenota Den Haag 2005-2010 - Inspraakrapport Leisurenota Den Haag 2005-2010
Financiële consequenties	-
Voorstel verdere procedure	Na College naar commissie VEM, waarna deze aan de Raad zal worden aangeboden.
Via commissie	VEM
Is er sprake van een fatale termijn?	Nee
Toelichting	
Communicatie	Nee, nav het Collegebesluit op 21 december is een persbericht verschenen.
Samenhang	-
Publicatie in het Raads Informatiesysteem	Ja

Advies Commissie Datum	Commissie Paraaf commissiesecretaris Conform • Nota van wijziging volgt Aanhouden • Opmerkingen:
Besluit gemeenteraad Datum	Paraaf griffier Conform • Nota van wijziging volgt Aanhouden • Opmerkingen:

Den Haag, 17 mei 2005-05-20

Aan de gemeenteraad

TOELICHTING HOOFDLIJNEN

1. Algemeen

Bij Den Haag, 'Wereldstad aan Zee' hoort een aantrekkelijk leisurepakket. De laatste jaren heeft Den Haag een positieve transformatie doorgemaakt: zo is het horeca- en uitgaansaanbod de laatste jaren sterk verbeterd en zijn er aantrekkelijke musea bijgekomen. De komende tien jaar worden verschillende grootschalige projecten met een belangrijke leisurecomponent ontwikkeld en op het vlak van attracties zal Den Haag verrijkt worden met het Nationaal Automobielmuseum. Hier staat tegenover dat er nog geen vervanger voor de Houtrust is gekomen, de Statenhof afgebroken zal worden en de concurrentie toeneemt. Ook Rotterdam profileert zich steeds meer als congres- en cultuurstad en Zoetermeer heeft een 10ha groot terrein aangewezen voor grootschalige leisurevoorzieningen.

Leisure is een kansrijke groeisector en levert veel werkgelegenheid op, met name voor de onderste helft van de arbeidsmarkt. Daarnaast vormt het een belangrijk visitekaartje voor de stad: het leisure-aanbod werkt sterk door op het imago van Den Haag en genereert veel publiciteit. Leisure is een complex containerbegrip en kan op verschillende wijzen gedefinieerd worden, het begrip kent in verschillende steden dan ook een verschillende betekenis. In de Haagse leisurenota wordt voor leisure de volgende definitie gehanteerd: Alle (concentraties van) publieksverzorgende, commerciële vrijetijdsvoorzieningen met een (boven-)stedelijke verzorgingsfunctie. Hierbij gaat het om de volgende sectoren: horeca/uitgaan, attracties/vermaak, kunst/cultuur, sport/spel, wellness/health, verblijfsaccommodaties en zakelijk toerisme.

2. Relatie met andere nota's en beleidlijnen

Op dit moment wordt sturing aan het vrijetijdsaanbod gegeven vanuit een aantal afzonderlijke sectornota's, zoals er zijn: 1. Beweegredenen, Haagse Sportnota 2000-2005, 2. Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2005-2008 'De wereld vangen', 3. Structuurvisie Horeca, 4. Room Service, Hotels in Den Haag, 5. Evenementenvisie 2004-2010. Deze blijven onverminderd van kracht. Daarnaast is nog steeds de toeristische nota Den Haag, 's-Gravenhage, The Hague, drie in één 2000-2005 van kracht. Ook in het Binnenstadsplan 2000-2020: Binnenstad Buitengewoon! en het Masterplan Scheveningen Kuststrook: Ontwikkelings- en toetsingskader 2001-2010 zijn ontwikkelingsrichtingen aangegeven voor het leisure-aanbod. In de Impuls Haagse Economie is vrijetijdseconomie (breder dan leisure) als een belangrijk speerpunt aangewezen en ook in de Structuurvisie vormt het een belangrijk aandachtspunt.

Verskillende ontwikkelingen vragen echter ook om een ruimtelijk-economisch kader waarin ingegaan wordt op bovenstedelijke commerciële initiatieven en waarin de verschillende ontwikkelingsprojecten vanuit een totaalbeeld bekeken worden:

- het biedt een strategisch kader op het vlak van stedelijke ontwikkeling
- voor een deel van de leisurevoorzieningen is op dit moment nog geen beleidskader aanwezig
- hiermee kunnen de kansen die de grootschalige ontwikkelingskansen bieden beter benut worden, creëren van een hogere toegevoegde waarde
- de leisuresector wordt gekenmerkt door een hoge dynamiek en de verschillende sectoren raken meer met elkaar verweven.

3. Doelstellingen leisurenota

Aan de leisurenota zijn de volgende hoofddoelstellingen gekoppeld:

- Het aantrekken van meer bezoekers, ook middels verhoging van het herhalingsbezoek
- Verlenging van de verblijfsduur
- Verhoging van de bestedingen

- Betere seizoensspreiding (aantrekkelijkheid in de niet-zomermaanden)
- Vergroten van het aantal combinatiebezoeken
- Aldus (1 t/m 5): **vergroten van de werkgelegenheid, verbeteren van de koopkracht**

Daarnaast speelt mee dat een kwalitatief goed leisure-aanbod van belang is voor het aantrekken en vasthouden van midden- en hoge inkomensgroepen alsmede bedrijvigheid en investeerders.

4. Unique selling points, HOOFDOPGAVE

Als unique selling points (kanskaarten) worden beschouwd:

- Zee, strand en duinen, omvangrijk en divers vrijetijdsaanbod aan zee – ook sport
- Koninklijke Residentie, regeringsstad en internationale stad van recht, vrede en veiligheid
- Culturaanbod, verschillende internationale toppers
- Zakelijk toerisme, positie op de congres-/vergadermarkt
- Attracties

Gewerkt zal worden vanuit de volgende HOOFDOPGAVE:

- Voorkeurslocaties voor nieuwvestiging zijn de binnenstad en Scheveningen, gevolgd door Kijkduin (voor speciality voorzieningen). De A12-zone wordt hier eventueel op de langere termijn aan toegevoegd. De binnenstad en Scheveningen worden verder versterkt als dé visitekaartjes van de stad. Concentratiegedachte voor trekkers en recreatieve voorzieningen in de grootschalige ontwikkelingsprojecten binnen de voorkeurslocaties. Uiteraard is de keuze van de exploitant leidend.
- De volgende zaken hebben prioriteit, hierin zal stimulerend en faciliterend opgetreden worden:
 - Het profileren van Den Haag als dé internationale congresstad van Nederland heeft topprioriteit. In 2005 wordt een haalbaarheidsonderzoek gedaan naar een nieuwe hoogwaardige congresaccommodatie, voorkeurslocatie hierbij is de binnenstad. In dit kader zal ook blijvende aandacht uitgaan naar het toevoegen van (internationale) kwaliteitsvoorzieningen, met name op het gebied van verblijfsaccommodaties en horeca.
 - Ook de ontwikkeling van een nieuwe evenementen-/topsporthal op een goed bereikbare locatie heeft topprioriteit, in 2005 wordt hiervoor een haalbaarheidsstudie gedaan.
 - Het profileren van Den Haag als (inter-)nationale cultuurstad, met toppers als onder meer het Nederlands Dans Theater, het Residentie Orkest, het Mauritshuis, Crossing Border en de Haagse Culturnacht.
 - Vernieuwing en/of uitbreiding bestaande attracties (waar mogelijk en noodzakelijk), mede vanwege de trekkracht voor het overige aanbod. Op korte termijn zal duidelijkheid moeten ontstaan over de hiervoor geldende ruimtelijke doorontwikkelingsmogelijkheden.
 - Aanbod gericht op de aantrekkelijkheid van Scheveningen buiten het hoogseizoen.
 - Nieuwe, extra trekker voor de binnenstad, bijvoorbeeld een binnenstadsattractie
- Blijvende aandacht voor het bestaande leisure-aanbod (ook vanuit het vigerende sectorale beleid). Speciale aandacht voor de delen die op dit moment nog relatief beperkt ontwikkeld zijn, hierbij gaat het specifiek om aanbod voor de volgende doelgroepen: kinderen, jongeren, ‘nieuwe’ ouderen en niet-westerse bevolkingsgroepen.
- Veel aandacht voor de grootschalige ontwikkelingsprojecten, benutten van de ontwikkelingskansen. Afstemmen van de leisure-invulling van de verschillende projecten, kiezen voor verschillende aanbod-, kwaliteits- en bezoekersprofielen. In dit kader zal vroegtijdig overleg met ontwikkelende partijen over de invulling plaatsvinden.

- Stimuleren van combinatiebezoek tussen de verschillende leisurevoorzieningen- en locaties, o.a. middels gerichte promotie en het vergroten van de arrangementmogelijkheden.
- Committeren van goede leisure-exploitanten, boekers, programmeurs en vastgoedpartijen met ervaring op het vlak van leisure. Hiervoor is pro-actief relatiebeheer en acquisitie van belang.
- Aandacht voor citymarketing/promotie en flankerende aspecten zoals bereikbaarheid en openbare ruimte (sfeer), ook vanuit een puur economisch oogpunt.

5. Ruimtelijk kader

In het regionale leisurebeleid van het Stadsgewest Haaglanden (2002) zijn de ruimtelijke mogelijkheden aangegeven voor nieuwe leisure-initiatieven. De leisurestructuur vanuit Haaglanden omvat voor Den Haag drie strategische zones alsmede een aantal concentratiegebieden. Binnen deze hoofdstructuur kunnen nieuwe initiatieven gevestigd worden, initiatieven worden bij voorkeur gevestigd in de strategische zones.

Bij de strategische zones gaat het om: 1. de binnenstad, 2. Scheveningen, 3. Vlietzone-Gavikavel-Ypenburg. Als Den Haag voegen wij hier Kijkduin aan toe voor speciality-initiatieven à la bijvoorbeeld de Chinese Tuin – dus voor initiatieven die ons inziens niet passen in de door Haaglanden genoemde drie strategische zones. Voor de Vlietzone-Gavikavel-Ypenburg is binnen Den Haag de A12-zone aangewezen als eventuele voorkeurslocatie op de langere termijn.

Voor de concentratiegebieden wordt dezelfde structuur gevolgd als binnen het regionale leisurebeleid, enige uitzondering is de toevoeging van het Nationaal Automobielmuseum. Deze uitzondering meegerekend omvat het regionale leisurebeleid de volledige (ook toekomstige) Haagse leisurestructuur.

Alleen vormen van gemakleisure en doelgerichte leisure waarbij geen sprake is van combinatiebezoek of uitstralingseffecten kunnen buiten de hoofdstructuur gevestigd worden. Uiteraard is de locatievoorkeur van de exploitant leidend.

6. Ontwikkelingsvisie hoofdlocaties

Binnenstad

De Haagse binnenstad kan nog op een aantal punten verbeterd worden. Gestreefd wordt naar zowel een verhoging van de kritische massa van het totaalaanbod als van de afzonderlijke deelgebieden. Zo bieden de ontwikkelingsprojecten volop ruimte voor inpassing van nieuwe concepten, zullen de special interest gebieden zoals Avenue Culinaire nog herkenbaarder worden en ook zal het Spui verder ontwikkeld worden als uitgaansboulevard. Invullingsmogelijkheden hierbij zijn bijvoorbeeld uitgaansgelegenheden, 'low culture' en entertainment. Het Spuiplein kan nog beter herkenbaar worden als cultuurgebied door het toevoegen van laagdrempelig aanbod, bijvoorbeeld op het vlak van horeca en galleries. In 2005 zal onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheden voor een congresaccommodatie en een evenementen-/topsporthal, de binnenstad wordt hierbij onderzocht als een potentiële locatiemogelijkheid.

Scheveningen

Voor het leisure-aanbod in Scheveningen zal verder ingezet worden op de bestaande economische zwaartepunten en het verbeteren van de onderlinge verbindingen. Op dit moment wordt gewerkt aan plannen voor herontwikkeling van de boulevard, doelstellingen hierbij zijn het versterken van de zeewering en het creëren van een aantrekkelijke wandelpromenade. Bij het toevoegen van nieuw aanbod zal gestreefd worden naar formules die ook in de niet-zomermaanden bezoekers aantrekken. Qua aanbod liggen er kansen voor het toevoegen van kwaliteitsvoorzieningen. Voor de trekkracht van Scheveningen-Haven is het van belang dat een sterke ankerfunctie aangetrokken wordt. In het Europese project SEAPORT waarvan Den Haag leadpartner is, zal nader onderzoek gedaan worden naar de economische ontwikkelingsmogelijkheden voor Scheveningen-Kuststrook.

Kijkduin

Voor Kijkduin wordt ingezet op een verdere ontwikkeling van het overkoepelende thema (gezondheids)toerisme, rust en ruimte. Doelstelling hierbij is het verder ontwikkelen tot een resortachtige badplaats met een eigen positie. Belangrijkste doelgroep hierbij zijn families. Een kwaliteitsconcept op het gebied van wellness&health of een landschappelijke attractie zou een goede aanvulling op het huidige aanbod vormen.

Sublocaties en attracties

Voor de sublocaties en attracties zoals Madurodam en de Uithof geldt dat (door-)ontwikkeling mogelijk gemaakt moet worden, deze voorzieningen zijn belangrijk voor het aantrekken van bezoekers naar Den Haag. Vanwege de hevige concurrentie is vernieuwing voor deze sector erg belangrijk. Hierbij kan meer ingezet worden op toevoeging van branchevreemde elementen zoals ondersteunende detailhandel/horeca en multifunctioneel gebruik. Op korte termijn zal duidelijk moeten worden of doorontwikkeling ruimtelijk gezien mogelijk is.

7. Gemeentelijke organisatie

De vele ontwikkelingen en het hoge ambitieniveau vragen om een meer stimulerende regierol van de gemeente Den Haag. De afdeling Economische Zaken zal hierin een belangrijke rol vervullen, dit in zeer nauwe samenwerking met de afdelingen Sport en Cultuur en projectleiders van het HOB. Hierbij zal sterk ingezet worden op samenwerking met de markt en zal vroegtijdig overleg met ontwikkelende partijen plaatsvinden over de invulling van de grootschalige ontwikkelingsprojecten. Daarnaast wordt het pro-actief accountmanagement verder versterkt en zal ingezet worden op het acquireren en committeren van nieuwe formules. Afstemming op gemeentelijk niveau vindt plaats in het gemeentebrede leisure-overleg. Daarnaast zal een klankbordgroep met Haagse leisurepartijen ingesteld worden.

Het creëren van een aantrekkelijk leisurepakket is niet alleen afhankelijk van het aantrekken van aansprekende partijen. De rol van de gemeente Den Haag ligt juist ook op het vlak van belangrijke flankerende aspecten. Hierbij gaat het primair om bereikbaarheid/parkeren, de openbare ruimte, veiligheid, evenementen en citymarketing/promotie.

8. Inspraakrapport

De 'Leisurenota Den Haag 2005-2010' heeft van 22 december 2004 tot en met 21 februari 2005 ter inspraak gelegen. Er zijn zes inspraakreacties ontvangen, deze zijn weergegeven en voorzien van een reactie in het 'Inspraakrapport Leisurenota Den Haag 2005-2010'. De volgende aspecten zijn meerdere malen aan de orde gekomen:

1. Den Haag als internationale congresstad,
2. De ontwikkeling van het hotelbeleid,
3. Bereikbaarheid en parkeren,
4. Detailhandel bij leisurevoorzieningen.

Hierbij geldt dat het zakelijk toerisme (punt 1 en 2) het komende jaar zelfstandige aandacht krijgen. Bereikbaarheid en parkeren blijven belangrijke aandachtspunten, op piekmomenten kan deze echter niet ten allen tijden optimaal zijn. Eigenstandige detailhandel bij leisurevoorzieningen wordt niet toegestaan, aan ondersteunende detailhandel kan – mits passend binnen het detailhandelsbeleid - ruimte geboden worden. In de nota zijn een aantal kleine wijzigingen opgenomen, dit met betrekking tot de laatste stand van zaken (haalbaarheidsstudies congresaccommodatie en evenementen-/topsportheal, transferiumfunctie) en ter tekstuele verduidelijking. Daarnaast is in de nota opgenomen dat attracties op de bestaande locatie mogen en moeten kunnen doorgroeien.

Gezien het voorgaande stellen wij u voor het volgende besluit te nemen:

De Raad van de gemeente Den Haag,

Gezien het voorstel van burgemeesters en wethouders van 17 mei 2005,

Besluit:

- I. In te stemmen met de inhoud van de ‘Leisurenota Den Haag 2005-2010’, specifiek met de qua aanbod en profilering volgende prioriteiten:
 - versterking van de positie als dé internationale congresstad van Nederland
 - ontwikkeling van een nieuwe evenementen-/topsporthal
 - profilering als (inter-)nationale cultuurstad
 - vernieuwing en/of uitbreiding van bestaande attracties
 - aanbod Scheveningen in de niet-zomermaanden
 - extra trekker voor de binnenstad
 - bestaande aanbod, speciale aandacht voor aanbod op het vlak van kinderen, jongeren, ‘nieuwe’ ouderen en niet-westerse bevolkingsgroepen

- II. In te stemmen met het ‘Inspraakrapport Leisurenota Den Haag 2005-2010’ en de wijzigingen naar aanleiding van de inspraakreacties.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

De bij dit voorstel behorende bijlagen liggen voor een ieder in het Gemeentelijk Contactcentrum aan het Spui 70 ter inzage.

Burgemeester en wethouders van Den Haag.

De secretaris,
D.M.F. Jongen

De burgemeester,
W.J. Deetman